

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica da expresión plástica e visual

Materia	Didáctica da expresión plástica e visual			
Código	V51G110V01502			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Santos Hermo, Alberto			
Profesorado	Santos Hermo, Alberto			
Correo-e	alberto.santoshermo@ceu.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está enfocada para que os alumnos adquiran unha serie de competencias, saberes e capacidades para impartir as artes plásticas e visuais en educación infantil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.

C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as características psicoevolutivas e formais da linguaxe plástica infantil así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.	A2	B1	C1	D5
	A4	B11	C2	D8
	A5		C4	D13
			C7	D15
			C9	D16
			C58	D21
			C59	
			C61	
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.			C62	
	A2		C5	D1
			C9	D2
			C34	D5
			C53	D7
			C55	D8
			C56	D9
			C57	D11
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.			C58	D13
			C63	D17
				D21
	A3	B2	C41	D8
			C53	D12
			C56	D13
			C58	D15
				D16
				D19
				D21

Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e proporcionar espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno como ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.	A3 A4	B2	C34 C41 C53 C55 C56 C57 C58 C62	D1 D2 D7 D8 D9 D13 D17
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar, crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticos promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa mais alcanzable para o alumnado.	A4	B11	C5 C7 C9 C23 C25 C29 C41 C53 C55 C56 C57 C58 C61	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D13 D16 D17 D21
Ser capaz de producir imaxes e propostas obxectivas en dúas ou tres dimensións ben estruturadas conceptualmente acoutadas con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos típicos e característicos da área artística visual.	A2 A3		C5 C53 C55 C56 C58 C63	D1 D5 D7 D8 D13 D17 D19 D20 D21
Coñecer e avaliar o currículo escolar da didáctica da expresión artística	A5	B1 B7	C1 C2 C4 C7	D1 D2 D8 D9 D11 D13
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma creativo e cooperativo e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B11	C5 C7 C9 C12 C29 C60 C61 C65 C66	D1 D9 D11 D15 D19
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais: as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	A2 A3		C5 C23 C58	D1 D13 D19

Contidos

Tema	
Desenvolvemento perceptivo e características psicoevolutivas do neno na área de plástica	Expresión Plástica Infantil como estrutura do coñecemento e novas perspectivas A Expresión Plástica na escola Etapas do Desenvolvemento Gráfico Infantil
Desenvolvemento curricular nas Artes Plásticas en Educación Infantil	O currículo na Educación Infantil A área da Expresión Plástica: obxectivos, contidos, metodoloxía e avaliación O papel do docente
Elementos básicos da linguaxe plástica	Linguaxe e comunicación audiovisual Lectura de imaxes Punto, liña e plana Cor, textura, composición e volume

Procesos de creación plástica en Educación Infantil	Técnicas e materiais Procedementos expresivos, cromáticos, pictóricos e tridimensionais A creatividade Pensamento converxente e diverxente Intelixencias múltiples
Recursos audiovisuais, dixitais e tecnoloxías da información aplicadas á Educación Artística	Arte actual e as redes sociais O novo papel do espectador Desenvolvemento de proxectos e metodoloxías

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	0	25
Traballo tutelado	25	40	65
Resolución de problemas de forma autónoma	15	30	45
Foros de discusión	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Traballo tutelado	Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica) para a Educación Infantil.
Resolución de problemas de forma autónoma	O/a estudante buscará solución a aquelas cuestións que se lle expoñan durante a formulación, desenvolvemento e exposición dos traballos propostos, de maneira autónoma.
Foros de discusión	O/a estudante achegará información e opinións a través dos foros de discusión da materia, por medio da plataforma online.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Nas sesións prácticas observarase a evolución do traballo tutelado, resolvendo aquelas cuestións que se lle poidan expor ao alumnado. Ademais, resolveranse as dúbidas en horas de tutoría baixo a modalidade de concertación previa, a través do e-mail e por medio dos foros da plataforma online.
Resolución de problemas de forma autónoma	levará a cabo un seguimento do alumnado, e resolveranse particularmente as dúbidas nas sesións prácticas ou en horario de tutoría baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación		CualificaciónResultados de Formación e Aprendizaxe					
	Descrición						
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas, que serán avaliadas mediante unha proba escrita.	40	A2 A3 A4	B1 B2 B11	C53 C56 C57 C58	D1 D2 D12 D13 D17 D19 D21	
Traballo tutelado	Elaboración de tres traballos con sentido didáctico baseados no ámbito das Artes Plásticas, preferentemente de modo grupal.	40	A2 A3 A4	B1 B2	C4 C53 C56 C57 C58 C65	D1 D2 D7 D8 D9 D11 D13 D17 D19 D20 D21	

Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno debe desenvolver tarefas procedimentais nun tempo/condicións establecidos polo profesor	10	A2 A3	B11	C56 C57 C58	D1 D7 D16 D17 D20 D21
Foros de discusión	O alumnado deberá achegar información e opinións sobre os temas propostos nos foros de discusión da materia seguindo as instrucións do profesor.	10	A3	B7 B11	C41 C57 C58	D1 D2 D5 D8 D11 D12 D13 D15 D19 D20 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que teranse en conta tanto os coñecementos previos do alumnado coma a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e coma queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles manterá a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista ás clases ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ó sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensinanza do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Belloq, G., **Tocar el arte: educación plástica en infantil, primaria y ...**, Kaleida Forma, 2014
- Blanco, V., Cidrás, S., **Educación a través da arte**, Kalandraka, 2019
- Carrascal, S., **Didáctica de la Expresión Plástica y Visual en Educación Infantil**, Universitas, 2016
- Fontal, O., Gómez, C. y Pérez, S., **Didáctica de las artes visuales en la infancia**, Paraninfo, 2015
- Gardner, H., **Inteligencias múltiples: La teoría en la práctica**, Paidós, 2013
- Gilbert, L.M., **La educación artística y la expresión plástica infantil: Qué y cómo enseñar**, Dykinson, 2016
- Hargreaves, D., **Infancia y educación artística**, Morata, 2020
- Kandinsky, V., **Punto y línea sobre el plano**, Paidós, 1996
- Kellogg, R., **Análisis de la expresión plástica del preescolar**, Cincel, 1.989
- Lowenfeld V., Brittain L., **Desarrollo de la capacidad creadora**, Kapelusz, 1.980
- Piaget, J., **Psicología del niño**, Morata, 2008
- Quiroga, M.P., **Etapas gráficas de desarrollo del dibujo infantil, entre el constructivismo y el ambientalismo**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Bibliografía Complementaria

- Caja, J. (coord.), **La educación visual y plástica hoy**, Graó, 2001
- Gallardo, J.A., Triana, M.V., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2008
- Gayford, M., Hockney, D., **Historia de las imágenes para niños**, Blume, 2021
- Marín, R. (coord.), **Didáctica de la educación artística**, Pearson, 2.003
- Quiroga, M.P., **Estructura y temática en el dibujo infantil, aportaciones fundamentales**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007
- Read, H., **Educación por el arte**, Paidós, 1.982
- Reynolds, P.H., **El punto**, Serrés, 2015
- Sánchez, M.I., **Jean-Michel Basquiat**, Alba, 2021

Recomendacións

